

prima instanță M. Muruianu
instanța de apel Sv. Caitaz
A. Doga
A. Nogai

D E C I Z I E

03 septembrie 2014

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președinte, judecătorul
Judecătorii

Galina Stratulat
Iurie Bejenaru
Valentina Clevadi
Iuliana Oprea
Dumitru Mardari

examinând recursurile declarate de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova și avocatul Serghei Mocanu în interesele lui Valeriu Tentiuc, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Valeriu Tentiuc împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea faptului încălcării dreptului la examinarea în termen rezonabil a cauzei și repararea prejudiciului moral, împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 27 martie 2014, prin care a fost admis apelul declarat de Valeriu Tentiuc, casată hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 29 noiembrie 2013 și emisă o nouă hotărâre, prin care acțiunea a fost admisă parțial.

constată

La 29 august 2013 Valeriu Tentiuc a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea faptului încălcării dreptului la examinarea în termen rezonabil a cauzei și repararea prejudiciului moral.

În motivarea acțiunii Valeriu Tentiuc a indicat, că la 12 august 2009 s-a adresat Procurorului Buiucani mun. Chișinău cu o plîngere privind tragerea la răspundere penală a Larisei Cecan, Dinu Cecan și Oleg Cecan, care prin înșelăciune l-au deposedat de bunul imobil din str. N. Costin 49 A mun. Chișinău.

Ca urmare, la 28 decembrie 2009 prin ordonanța Procurorului în Procuratura Buiucani mun. Chișinău, Lucia Arseni, s-a dispus neînceperea urmăririi penale pe faptele indicate în plîngere.

Mai menționează că nefiind de acord cu ordonanța privind neînceperea urmăririi penale, la 15 ianuarie 2010, 23 aprilie 2010 și 11 august 2010 a depus plîngerii în adresa organelor procuraturii.

În lipsa unui răspuns referitor la plîngerile adresate, la 12 octombrie 2010

a contestat la judecătorul de instrucție al Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău ordonanța Procuraturii Centru mun. Chișinău din 28 decembrie 2009, solicitând obligarea de a efectua un control suplimentar.

La 10 decembrie 2010 materialul a fost expedit pentru efectuarea unui control suplimentar la Comisariatul de Poliție Buiucani mun. Chișinău, însă răspuns nu a primit.

La 31 ianuarie 2011 a depus o plîngere în adresa Președintelui Parlamentului, care prin scrisoarea din 10 februarie 2011 s-a readresat pentru examinare Procuraturii Generale.

Menționează că prin scrisoarea Procuraturii Buiucani mun. Chișinău din 25 iulie 2011 i s-a comunicat că la 03 mai 2011 prin ordonanța Procuraturii Buiucani mun. Chișinău din 03 mai 2011 s-a dispus neînceperea urmăririi penale pe faptele indicate în plîngere.

Ne fiind de acord cu ordonanța menționată, la 29 iulie 2011 și 16 august 2011 a depus plîngeri în adresa organelor procuraturii.

Prin răspunsul procurorului în secția control al urmăririi penale din 25 august 2011, i s-a comunicat că la 18 august 2011 ordonanța Procuraturii Buiucani mun. Chișinău din 03 mai 2011 a fost anulată ca ilegală.

Ulterior, în baza plîngerii din 12 august 2009, în privința Larisei Cekan, Dinu Cekan și Oleg Cekan s-a dispus pornirea urmăririi penale în baza art. 190 al. (5) Cod penal.

De asemenea, invocă că la 19 ianuarie 2012 în cadrul dosarului penal a înaintat o acțiune civilă, care pînă la moment nu este examinată.

Consideră că astfel i-a fost încălcat dreptul său prin durata excesivă a procesului de peste 4 ani.

Solicită constatarea încălcării dreptului la examinarea în termen rezonabil a cauzei penale pornite în privința Larisei Cekan, Dinu Cekan și Oleg Cekan în baza art. 190 al. (5) Cod penal și repararea prejudiciului moral în mărime de 100000 lei.

Prin hotărîrea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 29 noiembrie 2013, acțiunea a fost respinsă.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 27 martie 2014, a fost admis apelul declarat de Valeriu Tentiuc, casată hotărîrea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 29 noiembrie 2013 și emisă o nouă hotărîre, prin care acțiunea a fost admisă parțial. A fost constatat faptul încălcării dreptului lui Valeriu Tentiuc la examinarea în termen rezonabil a cauzei penale. De la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova a fost încasat în beneficiul lui Valeriu Tentiuc prejudiciul moral în mărime de 1000 lei. În rest acțiunea a fost respinsă.

La 05 mai 2014 avocatul Serghei Mocanu a declarat recurs în interesele lui Valeriu Tentiuc, împotriva deciziei instanței de apel, solicitînd admiterea recursului, casarea parțială a deciziei instanței de apel, majorînd cuantumul prejudiciului moral pînă la 20000 lei.

Avocatul Serghei Mocanu, în motivarea recursului a menționat că instanța de apel la examinarea cauzei a aplicat și interpretat greșit normele de drept material. A mai menționat că urmărirea penală s-a efectuat cu încălcarea dreptului de efectuare a urmăririi penale într-un termen rezonabil, fapt care contravine art. 6 al Convenției

Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale și anume dreptul la un proces echitabil. Astfel, invocă că cauza nu a fost expediată în termeni rezonabili în instanța de judecată în temeiul art. 297 CPP pentru examinare în fond, din cauza comportamentului ilegal a organului de urmărire penală. Deci, efectuarea urmăririi penale pe parcursul a 2 ani în lipsa unei hotărâri irevocabile, denotă încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei. Prin urmare, consideră că din motivul duratei excesive a urmăririi penale, Valeriu Tentiuc a fost în situația de imposibilitate de a soluționa aspectul civil, care de fapt nici nu a fost soluționat în cadrul procedurii penale menționate.

La 17 iunie 2014 Ministerul Justiției al Republicii Moldova a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe.

Recurentul Ministerul Justiției al Republicii Moldova, în motivarea recursului a menționat că instanța de apel examinând cauza, nu a ținut cont de faptul că intimatul nu a avut calitatea de persoană urmărită penal, dimpotrivă acesta se consideră victimă a unei pretinse infracțiuni. Iar în această ordine de idei Convenția nu oferă nici un drept. De asemenea, a menționat că Curtea de Apel Chișinău a dat o apreciere eronată a dovezilor administrate, aplicând eronat normele dreptului material și drept urmare a emis o decizie netemeinică.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul declarat de avocatul Serghei Mocanu în interesele lui Valeriu Tentiuc neîntemeiat și care urmează a fi respins, iar recursul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova întemeiat și care urmează a fi admis cu casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 al. (1) lit. f) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărârea primei instanțe.

S-a constatat, că la 12 august 2009 Valeriu Tentiuc s-a adresat Procuraturii Buiucani mun. Chișinău cu o plîngere, prin care a solicitat tragerea la răspundere penală a Larisei Cekan, Dinu Cekan și Oleg Cekan, care prin înșelăciune l-au deposedat de bunul imobil din str. N. Costin 49 A mun. Chișinău.

Prin ordonanța Procurorului în Procuratura Buiucani mun. Chișinău din 28 decembrie 2009, s-a dispus neînceperea urmăririi penale deoarece fapta nu întrunește elementele infracțiunii.

La 15 ianuarie 2010 și 23 aprilie 2010 Valeriu Tentiuc a depus în adresa Procurorului General al Republicii Moldova plîngeri privind tragerea la răspundere disciplinară a procurorilor și colaboratorilor vinovați pentru mușamalizarea și tergiversarea cauzei.

La 11 august 2010 Valeriu Tentiuc s-a adresat cu plîngere Procuraturii Buiucani mun. Chișinău, solicitând anularea ordonanței Procuraturii Buiucani mun. Chișinău din 28 decembrie 2009.

De asemenea, prin plîngerea din 12 octombrie 2010 adresată Procuraturii Buiucani mun. Chișinău, Valeriu Tentiuc a solicitat anularea ordonanței Procuraturii Buiucani mun. Chișinău din 28 decembrie 2009 și obligarea de a efectua acțiuni

suplimentare privind examinarea materialelor din 23 noiembrie 2009 în temeiul plîngerii depuse.

Prin încheierea Judecătoriei Buiucani mun. Chişinău din 10 decembrie 2010, a fost anulată ordonanţa Procuraturii Buiucani mun. Chişinău din 28 decembrie 2009, cu obligarea procurorului de a efectua un control suplimentar pe caz.

La 31 ianuarie 2011 Valeriu Tentiuc a depus o plîngere în adresa Preşedintelui Parlamentului, care prin scrisoarea din 10 februarie 2011 a fost readresată pentru examinare Procuraturii Generale.

Prin răspunsul Procuraturii Buiucani mun. Chişinău din 25 iulie 2011, lui Valeriu Tentiuc i s-a comunicat, că în cadrul controlului s-a constatat că acţiunile Larisei Cecan, Dinu Cecan şi Oleg Cecan au fost examinate în ordinea art. 274 CPP, fiind emisă la 03 mai 2011 de către procurorul în Procuratura Buiucani mun. Chişinău ordonanţa privind neînceperea urmăririi penale, deoarece fapta nu întruneşte elementele infracţiunii.

Ne fiind de acord cu ordonanţa menţionată, la 29 iulie 2011 şi 16 august 2011 Valeriu Tentiuc a depus plîngeri în adresa Procurorului General şi Procurorului Buiucani mun. Chişinău, solicitînd pornirea urmăririi penale în privinţa Larisei Cecan, Dinu Cecan şi Oleg Cecan şi anularea ordonanţei Procuraturii Buiucani mun. Chişinău din 03 mai 2011.

Prin răspunsul Procuraturii Generale din 25 august 2011, lui Valeriu Tentiuc i s-a comunicat că la 18 august 2011 ordonanţa Procuraturii Buiucani mun. Chişinău din 03 mai 2011 a fost anulată ca ilegală, fiind dispusă efectuarea unui control suplimentar.

Totodată, din materialele cauzei rezultă că la 19 ianuarie 2012 Valeriu Tentiuc a adresat Procurorului Buiucani mun. Chişinău o acţiune civilă, care pînă la moment nu este examinată.

Înaintînd prezenta cerere de chemare în judecată, Valeriu Tentiuc a solicitat constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei şi încasarea din contul Ministerului Justiţiei a sumei de 100000 lei, în vederea reparării prejudiciului moral.

Prima instanţă a ajuns la concluzia netemeinicii acţiunii pe motiv că în materia pretinselor violări privind durata procedurii penale, reclamantul nu poate pretinde încălcarea dreptului la durata nerezonabilă a procedurii penale, deoarece aceasta în sensul art. 6 al Convenţiei poate fi invocată numai de persoana căreia i s-a înaintat o acuzaţie.

Instanţa de apel, fiind investită cu judecarea apelului declarat de către Valeriu Tentiuc, a ajuns la concluzia temeinicii acestuia, casînd hotărârea primei instanţe şi pronunţînd o nouă hotărâre, prin care a admis acţiunea parţial, a constatat faptul încălcării dreptului la judecare în termen rezonabil a cauzei şi a încasat din contul Ministerului Finanţelor în beneficiul lui Valeriu Tentiuc suma de 1000 lei, cu titlu de prejudiciu moral, în rest respingînd acţiunea ca neîntemeiată.

Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ lărgit al Curţii Supreme de Justiţie, analizînd materialele anexate la dosar, în coraport cu legislaţia în vigoare ce guvernează raportul juridic litigios, a ajuns la concluzia că soluţia dată de către instanţa de apel este greşită.

În conformitate cu art. 6 CEDO, orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil, public și în termen rezonabil, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații penale îndreptate împotriva sa.

Conform art. 2 al. (1) al Legii privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești nr. 87 din 21 aprilie 2011, orice persoană fizică sau juridică ce consideră că i-a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești poate adresa în instanță de judecată o cerere de chemare în judecată privind constatarea unei astfel de încălcări și repararea prejudiciului cauzat prin această încălcare, în condițiile stabilite de prezenta lege și de legislația procesuală civilă.

Conform art. 1 al. (2) al legii menționate, aplicarea și interpretarea termenilor din prezenta lege se fac prin prisma legislației naționale, a prevederilor Convenției europene pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și a jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului.

Astfel, Curtea Europeană pentru Drepturile Omului face referință la faptul că în materia pretinselor violări a duratei procedurilor penale, victimele, persoanele care au înaintat o sesizare, martorii și alte persoane participante la proces în afară de acuzat (bănuț, învinut, inculpat) nu pot pretinde încălcarea dreptului la durata nerezonabilă a procedurilor penale, adică art. 6 §1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale poate fi invocat numai de persoana careia i s-a înaintat acuzație.

La caz, se reține că Curtea Europeană a Drepturilor Omului se referă la faptul că dacă reclamantii nu au fost niciodată puși sub acuzare, ei neîntrunind calitatea de „persoană acuzată”, în sensul art. 6 din Convenție, ci dimpotrivă au pretins calitatea de victimă a infracțiunii sau au fost recunoscuți în calitate de parte vătămată/civilă în cadrul cauzelor penale, aceștia nu vor putea cere aplicabilitatea art. 6 §1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale sub aspectul tergiversării examinării procedurilor.

O excepție constituie situația cînd victima unei infracțiuni pretinde durata nerezonabilă a procedurilor penale în legătură cu imposibilitatea soluționării aspectului civil și, anume, examinarea excesiv de lungă a acțiunii sale civile în cadrul procedurilor penale.

Actele pricinii denotă faptul că Valeriu Tentiuc este persoana, care a înaintat o plîngere, în baza căreia a fost pornită cauza penală în privința Larisei Cekan, Dinu Cekan și Oleg Cekan, nefiind recunoscut ca parte civilă și sub aspectul art. 6 §1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, Valeriu Tentiuc nu poate pretinde constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei în baza Legii privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești.

Astfel, prima instanță întemeiată a concluzionat că sub aspectul art. 6 § 1 al Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, Valeriu Tentiuc nu poate pretinde încălcarea dreptului la durata nerezonabilă a procedurilor penale, acest drept fiind oferit numai persoanelor cărora li s-a înaintat o acuzație.

În contextul celor expuse, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că prima instanță temeinic și legal a respins acțiunea ca neîntemeiată, pe motiv că Valeriu Tentiuc nu întrunește calitatea procesuală respectivă și prin urmare nu este în drept de a pretinde constatarea încălcării dreptului la examinarea în termen rezonabil a cauzei în baza prevederilor Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011.

Astfel, din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul declarat de avocatul Serghei Mocanu în interesele lui Valeriu Tentiuc, a admite recursul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, de a casa decizia instanței de apel și de a menține hotărârea primei instanțe.

În conformitate cu art. 445 al. (1) lit. f) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide

Se respinge recursul declarat de avocatul Serghei Mocanu în interesele lui Valeriu Tentiuc.

Se admite recursul declarat de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova .

Se casează decizia Curții de Apel Chișinău din 27 martie 2014 și se menține hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 29 noiembrie 2013, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Valeriu Tentiuc împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea faptului încălcării dreptului la examinarea în termen rezonabil a cauzei și repararea prejudiciului moral.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președinte,
judecătorul

Galina Stratulat

Judecătorii

Iurie Bejenaru

Valentina Clevadi

Iuliana Oprea

Dumitru Mardari